Flora en Fauna op Seru Coral

MONARCHVLINDER *(Danaus plexippus)*

De monarchvlinder is een dagvlinder uit de familie Nymphalidae, met een vleugellengte van 43 tot 50 mm. Het is dus een grote, opvallende vlinder, oranje van kleur, met duidelijke zwarte aders. De vleugels zijn aan de onderkant afgezet met een zwarte rand met witte vlekjes.

De monarchvlinder is een buitengewoon goede vlieger, die veelal in warme streken voorkomt. Je treft hem veelvuldig aan in Amerika, van Zuid-Canada tot Peru en in het Caribisch gebied. Verder komt hij nog voor in Nieuw-Guinea, Australië en Nieuw-Zeeland. In Europa vind je hem alleen in het uiterste zuiden van Spanje, alsmede in het kustgebied van de Canarische eilanden. De zeldzame exemplaren, die sporadisch in Groot-Brittannië en Nederland aangetroffen worden, zijn dwaalgasten, die vermoedelijk uit Zuid-Spanje of zelfs Noord-Amerika zijn komen aanwaaien, dank zij hun uitzonderlijke vliegkwaliteiten.

Zo trekken zij in het vroege voorjaar in Noord-Amerika, waar zij vrij algemeen voorkomen, vanaf hun overwinteringsplaatsen in Centraal Mexico met miljoenen tegelijk noordwaarts, tot in Zuid-Canada toe; een afstand van vele duizenden kilometers. Op hun weg daarheen leggen zij, ergens in het midden van de Verenigde Staten, hun eitjes en sterven. De nieuwe generatie vliegt dan weer verder, richting Zuid-Canada, waar zij in de vroege zomer aankomen en de geschiedenis van eitjes leggen en sterven zich herhaalt. In tegenstelling tot de overwinteraars, die wel tot acht maanden oud kunnen worden, wordt de tweede en derde generatie niet ouder dan zo'n 6 à 8 weken.

Op het eind van de zomer begint deze derde of zelfs vierde generatie, meegenomen door de sterke windstroom in zuidelijke richting, aan de terugtocht naar hun overwinteringsgebied: de sparrenbossen op de zuidwestelijke berghellingen van de Sierra Madre in Centraal Mexico, op een hoogte van bijna 3000 meter. Hoe zij in staat zijn dit zeer kleine, slechts enkele hectaren grote overwinteringsgebied van hun voorouders te vinden, plaatst de onderzoekers alsnog voor een groot raadsel. Men vermoedt, dat zij zich oriënteren op de stand van de zon en tevens gebruik maken van het aardmagnetisch veld. Niettemin een knap staaltje van navigatie!

Op Curaçao komt de monarchvlinder vrij algemeen voor. Door de vrijwel constante jaartemperatuur en de in voldoende mate aanwezige waardplant is de vlinder hier sedentair, d.w.z. hij is hier thuis en hoeft niet te trekken. Ook op Seru Coral is hij een opvallende gast, die je overal in het park kunt waarnemen; door zijn grootte en zijn fraaie vleugels.

De waardplanten van de monarchvlinder behoren tot de zijdeplantenfamilie. Op Curaçao is dat de Katuna di Seda, een struik die tot enkele meters hoog kan worden, met grote, ronde, grijsgroene bladeren en roze bloemtrossen. Evenals zijn soortgenoten is ook deze plant giftig. Hiervan maakt de monarchvlinder, evenals trouwens zijn rups, dankbaar gebruik: door zich te voeden met de bladeren van de waardplant neemt de rups het gif op en is daardoor, evenals als in een later stadium ook de vlinder, zeer onaantrekkelijk als prooi.

In de natuur is de kleur oranje-zwart voor andere dieren (in dit geval vogels en muizen) een signaal voor giftigheid. Dit geldt eveneens voor de rups: door de opvallende zwarte, gele en witte banden op zijn lichaam weet hij zich beschermd tegen belagers.

De levenscyclus van de monarchvlinder is als volgt. De eitjes, die stuk voor stuk aan de onderkant van de grote bladeren worden gelegd (ter bescherming tegen de felle zonnestralen) komen na circa 4

dagen uit. De rupsjes, die aanvankelijk nog dezelfde grijsgroene kleur van de bladeren hebben (schutkleur), krijgen na enkele dagen het reeds genoemde opvallende streeppatroon.

Na zo'n 2 weken, als de rups met 3 tot 4 cm volgroeid is, gaat het beestje zich verpoppen, wat eindigt in een prachtig gevormde grijsgroene cocon van ca. 3 cm lang. Ongeveer 2 weken later, op een ochtend, breekt de pophuid open en komt de kant-en-klare vlinder tevoorschijn. Het duurt dan nog zo'n uur of twee tot het beestje zijn vleugels heeft opgepompt en volledig is opgedroogd en er op uit vliegt.

Op Seru Coral staat, aan de rand van het open veld bij het zwembad, een eenzame hoge palmboom, met daaronder, tussen een hoop stenen, een Katuna di Seda van wel 2 meter hoog. Op en onder de bladeren van deze forse struik heb ik begin februari de eerste 3 stadia van de monarchvlinder waargenomen: eitjes (1 mm groot), kleine groene rupsjes en een pop, terwijl de vlinders zich verderop te goed deden aan de nectar van de bloemen rond het zwembad.

Wie meer wil weten over dit fascinerende diertje moet eens googlen met "monarchvlinder" op internet. Op de websites van "wikipedia", "vlindernet" en "kennislink" vind je dan meer interessante informatie.

Tekst en foto's: Ger Leenders
gerleenders@tele2.nl